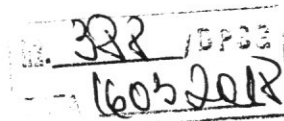
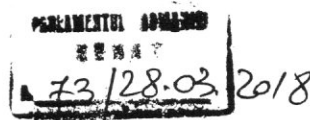

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție,
Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru reglementarea unor aspecte ale activității comerciale și pentru modificarea și completarea unor acte normative*, inițiată de domnul senator PNL Daniel-Cătălin Zamfir împreună cu un grup de senatori PNL (**Bp. 560/2017**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea *Legii societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, alăturând cuvântul „comercială” celui de „societate”, revenindu-se, astfel, la sintagma „societate comercială”, anterioară noului *Cod civil*, noului *Cod de procedură civilă* și actelor normative de punere în aplicare a acestor coduri.

De asemenea, pentru corelare legislativă, se propune înlocuirea termenului „*societate cu personalitate juridică*” din cuprinsul *Legii nr. 31/1990* cu cel de „*societate comercială*” și abrogarea textelor legale prin care se introduseseră, în actele normative de punere în aplicare a *Codului civil* și a *Codului de procedură civilă*, modificări legate de folosirea termenilor „*comercial*”, „*comerciant*”, „*acte/fapte de comerț*” (art. I din *Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare*, art. 8 alin. (2) din *Legea nr. 71/2011 privind punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare*; art. VII din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare*).

II. Observații

Subliniem că legiuitorul român a optat în *Codul civil* pentru o abordare monistă a raporturilor de drept privat. Această opțiune unitară se manifestă pe două planuri.

Primul plan a constat în codificare normativă - încorporarea într-un singur act normativ a reglementărilor privitoare la persoane, relațiile de familie și relațiile comerciale, la raporturile de drept internațional privat. Nu este vorba de simplă asamblare a normelor într-o singură piesă legislativă, ci de o integrare a acestor norme într-o viziune unitară.

Astfel, principiile dreptului civil, enunțate în *Titlul preliminar* (libertatea de a dispune, buna credință, sancționarea abuzului de drept) se regăsesc în reglementarea instituțiilor în materia relațiilor de familie, a bunurilor, a obligațiilor. De asemenea, regulile generale în materia obligațiilor își găsesc dezvoltare în materia contractelor speciale, în materia ipotecilor.

Într-un al doilea plan, *Codul civil* tratează unitar raporturile obligaționale. S-a renunțat la diviziunea tradițională în raporturi civile și raporturi comerciale, consacrandu-se diferențieri de regim juridic în funcție de calitatea de profesionist, respectiv non-profesionist a celor implicați în raportul juridic obligațional.

În concepția *Codului civil*, nu sunt profesioniști doar comercianții, ci „*toți cei care exploatează o întreprindere*”, indiferent dacă aceasta are sau nu scop lucrativ. *Legea de punere în aplicare a Codului civil* detaliază

această normă, precizând că noul concept include „*categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale*”. Potrivit aceleiași legi de punere în aplicare „*actele de comerț*” și „*faptele de comerț*” devin „*activități de producție, comerț sau prestări de servicii*”.

Unificând regimul obligațiilor, *Codul civil* aplică rigori „*comerciale*” (de exemplu, în materia publicității), sau, dimpotrivă, reguli mai flexibile cunoscute de dreptul comercial (de exemplu, regulile de stabilire a prețului contractului) unei categorii mai largi de destinatari, profesioniștii. Mai mult, o serie de reguli dezvoltate de comercianți devin aplicabile ansamblului raporturilor civile (de exemplu, dreptul de retenție al mandatarului).

Pe de altă parte, norme de protecție cunoscute de dreptul civil sunt translatate și în raporturile dintre profesioniști (de exemplu, renunțarea la principiul solidarității fideiussorului cu debitorul principal pentru obligațiile comerciale sau extinderea regulii punerii în întârziere a debitorului).

Totodată, sunt instituite drepturi/obligații aplicabile doar profesioniștilor, fără ca prin aceasta să se afecteze unitatea de viziune a *Codului* (de exemplu, dreptul creditorului ipotecar de a lua în administrare bunurile ipotecate, drept care se aplică numai în situația în care bunurile ipotecate aparțin unei întreprinderi; instituția acceptării tacite a mandatului, când mandatul privește acte a căror încheiere intră în exercitarea profesiei mandatarului).

Codul civil permite specializarea unor materii, însă cu păstrarea unității dreptului comun: dreptul consumatorilor își regăsește principii în Cod, dar este și va fi dezvoltat pe calea norme speciale; dreptul societăților are regula primară în Cod, dar legi speciale reglementează și vor reglementa societăți specifice (legea societăților - societățile cu personalitate juridică, legea pieței de capital - societățile ale căror acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată; legea bancară - instituțiile de credit și alte instituții financiare ș.a., legile ce reglementează profesii liberale, pentru societățile profesionale).

Din cuprinsul *Expunerii de motive*, rezultă că, în opinia autorilor inițiativei legislative, raporturile comerciale continuă să existe și sub imperiul noului *Cod civil*, cu diferența că delimitarea acestor raporturi se realizează pe baza conceptului de „*întreprindere*” și a celui de „*profesionist*”. Se consideră, de asemenea, că tocmai în considerarea acestei continuități se impune reintroducerea sintagmelor „*societate comercială*” și „*activitate comercială*.”

Această opinie a autorilor inițiativei legislative este, însă, contrazisă de *Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție*¹, pronunțată în recurs în interesul legii, în contextul practicii neunitare a instanțelor în ceea ce privește competența materială a instanțelor specializate (foste instanțe comerciale) în lumina noii legislații civile și procesual-civile. Un amplu proces de consultare doctrinară și de analiză jurisprudențială a fundamentat decizia instanței de unificare a practicii judiciare, ale cărei concluzii sunt următoarele:

- nu mai există suport în normele de drept material pentru o calificare/clasificare a litigiilor în litigii comerciale/litigii între profesioniști²;

- toți profesioniștii (...) sunt supuși regulilor de drept civil și nu unor reguli speciale³;

- interpretarea în sens contrar, dată de instanțele de judecată care au calificat litigiile nu după obiectul sau natura pricinii, ci după calitatea de profesionist a uneia dintre părți, este fără nicio acoperire în dreptul pozitiv⁴.

Considerăm, în același sens, că în planul dreptului substanțial, toate raporturile juridice dintre profesioniști sau dintre aceștia și neprofesioniști sunt raporturi civile supuse, în principiu, acelorași reguli. Spre deosebire de fostul art. 4 din *Codul comercial*, actuala reglementare nu mai instituie un criteriu subiectiv (nici măcar subsidiar) de calificare a anumitor acte ca fiind supuse unor reguli speciale (aplicabile profesioniștilor). Chiar și atunci când ipoteza textului de lege pare a se referi la calitatea de profesionist (criteriu subiectiv), de fapt se are în vedere modul în care este exploatată întreprinderea.

Ca atare, apreciem că reintroducerea termenului „*comercial*” (alături de cuvântului „*societate*” sau „*activitate*”) nu își găsește temei în concepția noului *Cod civil*, prin urmare soluția propusă de autorii acestei inițiative legislative parlamentare nu apare ca integrată amplei reforme civile

¹ *Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 18/2016 referitoare la recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Pitești și, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 226 alin. (1) și art. 228 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare*

² „156. Anterior modificărilor aduse Codului de procedură civilă prin Legea nr. 71/2011, cu modificările și completările ulterioare [care a abrogat dispozițiile art. 2 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură civilă din 1865, referitoare la competența în soluționarea proceselor și cererilor în materie comercială], calificarea litigiilor comerciale se făcea (...) cu raportare la normele de drept substanțial conținute în Codul de comerț de la 1887 (...). 157. În contextul abrogării Codului de comerț (...), nu mai există suport în normele de drept material pentru o astfel de calificare a litigiilor (...).” (*Decizia ICCJ nr. 18/2016, pre-citată*).

³ „160. Așadar, toți profesioniștii, indiferent de statutul lor juridic (întreprinzător, persoană fizică sau juridică, ce desfășoară o activitate organizată, cu sau fără caracter lucrativ, indiferent că este vorba despre regii autonome, societăți, companii naționale, asociații, fundații, societăți agricole, liber-profesioniști ori societăți profesionale), sunt supuși regulilor de drept civil, și nu unor reguli speciale.” (*Decizia ICCJ nr. 18/2016, pre-citată*)

⁴ „173. Interpretarea în sens contrar, dată de instanțele de judecată care au calificat litigiile nu după obiectul sau natura pricinii, ci după calitatea de profesionist a uneia dintre părți, este fără nicio acoperire în dreptul pozitiv.” (*Decizia ICCJ nr. 18/2016, pre-citată*).

consacrate de legiuitor în 2009 și ale cărei valențe pozitive pot fi relevate și evaluate doar prin implementarea sa pe o durată de timp consistentă.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate la pct. II, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Viorica DĂNCILĂ

PRIM-MINISTRU

Domnului senator **Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU**
Președintele Senatului